

نخستین جشنواره احیاء بازی های بومی محلی شهرستان خمین

تاریخ: ۳۱ مرداد و شهریور ۹۸

مکان: شهرستان خمین - منطقه گردشگری کوه بوجه

شهرداری خمین

شورای اسلامی شهر خمین

اداره فرهنگی اجتماعی شهرداری

اهداف:

یکی از نشانه های پویایی یک جامعه بازی هایی است که در جامعه بین بزرگتر ها و کوچکتر ها رواج پیدا میکند و به نوعی جزء آداب و رسوم آن جامعه محسوب می شود. بازی ها از جمله نمودهای اجتماعی و فرهنگی هر اجتماع به حساب می آیند و در حقیقت ویژگی اصلی بازی، درس آموزی و سازگاری با نظام و محیط طبیعی اجتماعی پیرامونی است .

ورزش های سنتی و بازی های بومی و محلی روستایی غنی از آداب، رسوم و خرده فرهنگ هایی است که بیانگر فرهنگ اصیل مردمان هر دیار است .

اهمیت بازی های بومی و محلی و نقش تاثیرگذار آن در حفظ و بقای خرده فرهنگ های هر منطقه زیاد است و به همین دلیل مسئولان و مدیران فرهنگی باید در سیاست گذاری های کلان و خرد نگاهی ویژه به این مقوله داشته باشند . ورزش های سنتی، بومی و محلی علاوه بر آثار و مزیت های ورزشی از نظر علائق فرهنگی، هنری و گرایشات مردم مناطق مختلف کشور؛ بهترین عامل ایجاد سرگرمی های مفرح و سالم به شمار می روند . بازی های بومی محلی گنجینه ای تمام نشدنی از همه فاکتورهای آمادگی جسمانی و فرهنگی ناب ایرانی را در خود نهفته دارند . قانون پذیری، مسئولیت پذیری، تمرین هم افزایی و کارگروهی، احترام به حقوق دیگران، مدیریت رفتار و نیل به برتری در قالب این بازی ها گنجانده شده است.

ورزش های بومی محلی بخشی از شناسنامه فرهنگی مناطق مختلف کشور محسوب می شوند و به طور یقین با کمرنگ شدن این سنت و آیین های محلی، بخشی از فرهنگ و سنت این مناطق نیز از بین می رود . ورزش های بومی محلی ظرفیتی مناسب برای توسعه گردشگری است .

بازی های بومی و محلی هر چند به علت شهرنشینی کمرنگ شده اند اما هنوز در برخی مناطق این بازی و سرگرمی ها بین مردم رواج دارد . در بازی های بومی و محلی به علت ریشه های فرهنگی و تمدنی متناسب با جامعه ما و ترویج زندگی جمعی مورد استقبال عموم مردم قرار دارد .

برخی از بازی های بومی و محلی شهرستان خمین با گویش و زبان محلی شناخته شده و تنوع این بازی ها بسیار بالاست. چاله به چاله، خشت لنگه، قلعه بازی، از من داری، تنور گرم، کلاه برک، کمربندی بازی، هفت سنگ، کوشک ملق، شاه دزد بازی، خروش پران، قایم باشک، زوبازی، الک دولک، دست به چاله، دوغ دوغ، حموم گرمک ، کشتی قفقازی و... را از جمله بازی های بومی و محلی شهرستان خمین است . لذا این جشنواره نیز با هدف نشاط اجتماعی، احیاء آداب و رسوم، احیاء بازی های بومی و محلی اجرایی خواهد شد.

شیوه اجرایی:

نخستین جشنواره احیاء بازی های بومی محلی شهرستان خمین در چندین گام اجرایی خواهد شد.

گام اول: شناسایی بازی های بومی محلی که از قدیم الایام در سطح شهرستان انجام می شده است. که در راستای این گام تیم هایی توسط جشنواره به روستاهای اطراف گسیل، ونسبت به شناسایی و مستند سازی این بازی ها اعزام گردید.

گام دوم: تهیه جدول این بازی ها در دو سطح تیمی و انفرادی تهیه ونسبت به تهیه ساختار رقابتی در بین این بازی ها اقداماتی انجام گردید.

گام سوم: ارتباط با روستا ها و محله های شهری از طریق جلسه با بخشدار و دهیاری ها در جهت اطلاع رسانی برای آمادگی و ثبت نام در نخستین جشنواره

گام چهارم: برگزاری مسابقه اجرایی بین تیم های شرکت کننده در دو روز متوالی که در حاشیه این مسابقات نمایشگاهی از سوغات، صنایع دستی و دستاورد های روستایی و خانگی برگزار خواهد شد. همچنین در خلال روزهای برگزاری مسابقات، شبها جشنواره نشاط و موسیقی محلی نیز برگزار می گردد.

گام پنجم: مستند سازی تصویری و همچنین مکتوب (تهیه کتاب) در جهت ماندگاری این بازی ها و انتقال به نسل های بعدی نیز انجام می گردد.

دستورالعمل اجرایی بازی های بخش آقایان

تعداد اعضای هر تیم:

۷ نفر که شامل یک سرپرست، ۵ بازیکن و یک بازیکن ذخیره.

تعداد و نام بازی های بخش رقابتی آقایان:

۵ بازی با نامهای کلاه پران - خره سوز - کمر بند بازی - کوشک ملقی - یه بر دو بر

دستورالعمل اجرایی و داوری بازی ها:

* کلاه پران

زمین بازی به شکل مستطیل انتخاب شده و یکطرف آن دایره ای ترسیم می کنند

و در طرف دیگر، یک تیرک یا درختی نشان میشود. ابتدا شرکت کنندگان به دو گروه تقسیم میشوند و به قید قرعه یک تیم بعنوان مهاجم تیم دیگر بعنوان مدافع عمل میکند. افراد تیم مدافع، کلاه بر سر گذاشته و داخل دایره، بصورت پشت به پشت و یا چهار دست و پا می نشینند و یک نفر هم بعنوان سالار وظیفه دفاع و حمایت از افراد نشسته را به عهده میگیرد. تیم مهاجم باید سعی کند کلاه را از سر افراد داخل دایره برآید و به تیرک برساند. گروه نشسته نیز میتوانند با رساندن پای خود به پای حریفان، باعث بازنده شدن آنها شوند و یا چنانچه کلاهشان رفته شد آن را به زور از حریف بگیرند. اگر گروه نشسته بتواند با پای خود به پای یکی از مهاجمین بزند، جای دو تیم عوض میشود.

اعلام نتایج:

- در دو زمان ۵ دقیقه ای برگزار میشود.

- هر کلاه به تیرک رسانیده شود ۲ امتیاز

- برداشتن تمام کلاه های تیم مدافع علاوه بر امتیاز برداشتن کلاه ها ۱۰ امتیاز

- برداشتن کلاه سالار ۵ امتیاز

- در زمان دوم جای تیم ها عوض میشود.

- زدن هر نفر مهاجم ۵ امتیاز

- هرگونه عمل خشن و برخورد شدید خطا و امتیاز منفی دارد - ۱ امتیاز منفی

*خره سوز

خره سوز(نفر قلعه سوز) در اصل یک بازی خنده دار و سرگرم کننده‌هاست . روش بازی به این صورت است که در این بازی حافل باید ۵ نفر حضور داشته باشند تا بازی قابل انجام باشد. در ابتدا زمین بازی به صورت دایره یا مستطیل آماده و یک گروه به داخل دایره رفته و یک نفر به عنوان نگهبان و سایر افراد نیز دست خود را به دوش هم تیمیان خود گذاشته و یک حلقه را تشکیل می‌دهند. سپس بازی شروع شده و بازیکنان تیم بیرونی به دور دایره چرخیده و در انتظار یک فرصت مناسب که سوار یک نفر قلعه در داخل دایره شوند و در این حین نیز نگهبان باید مراقب بوده و قبل از اینکه نفر قلعه سواران سوار نفر قلعه های خود شوند باید پای آنها را یک ضربه بزند تا آنها بازی را ببازند و نوبت به گروه بعدی برسد اما زمانی که نفر قلعه سوار، سوار نفر قلعه خود میشود دیگر نمی‌تواند پای او را بزند و زمانی که پایین می‌آید باید این کار را انجام دهد. و همچنین نفر قلعه سوار اگر قهار بوده در فرصت مناسب از نفر قلعه پایین پریده و از دایره خارج می‌شود و همچنین به هر میزان که خواسته می‌تواند سوار نفر قلعه شود و اگر نفر قلعه خسته شده و به عبارتی بخوابد(نفر قلعه خوابید! نفر قلعه خوابید!) بازی از اول ادامه پیدا می‌کند. نکته قابل توجه اینکه اگر نفر قلعه سواری خیلی زرنگ بوده باشد حتی می‌تواند سوار نگهبان نفر قلعه ها نیز شده و اینجا به زیبایی بازی دو چندان افزوده می‌شود.

اعلام نتایج:

-در دو زمان ۵ دقیقه ای برگزار میشود .

-هر نفر قلعه سواری از افراد قلعه امتیاز

-نفر قلعه سواری از نگهبان ۳ امتیاز

-عملیات که قلعه بخوابد و قلعه خراب شود ۵ امتیاز

-در زمان دوم جای تیم ها عوض میشود .

-زدن هر نفر مهاجم ۲ امتیاز

-سوار شده به هر نفر قلعه بیش از یک نفر ممنوع و امتیاز منفی دارد - امتیاز منفی

*کمر بند بازی

ابتدا شرکت کنندگان به دو گروه تقسیم شده به قید قرعه، یک تیم داخل دایره و تیم دوم اطراف دایره می ایستند.

گروه داخل دایره، یا کمر بندها را به صورت افقی با فاصله مساوی طوری قرار می دهند که یک سر کمر بندها بر روی خط دایره و سردیگر کمر بندها به طرف مرکز دایره باشد. هر فرد باید برای محافظت از کمر بندها، پای خود را روی آن بگذارد و یا با رساندن پای خود به پای افراد بیرونی آنها را بسوزاند.

گروه بیرونی نیز باید یا کمر بندها را بر بایند و یا افراد داخل دایره را به بیرون بکشند. اگر یک کمر بندها به دست تیم بیرونی بیافتد سعی میکند با ضربات کمر بند به پای افراد داخل دایره، آنها را وادار به عقب نشینی کرده و بدون اینکه پای حریف به آنها بخورد، کمر بندها و یا افراد بیشتری را به بیرون بکشد. اگر پای افراد داخل دایره به پای یک فرد خارج از دایره برخورد کند، تیم بیرونی بازنده شده و باید جای دو تیم عوض شود

اعلام نتایج:

-در دو زمان ۵ دقیقه ای برگزار میشود .

-برداشتن هر کمر بند ۲ امتیاز

-برداشتن تمام کمر بند ها علاوه بر امتیاز جداگانه هر کمر بند ۱۰ امتیاز

-در زمان دوم جای تیم ها عوض میشود .

-زده هر نفر مهاجم و جا بجایی تیم ها ۵ امتیاز

-هر نوع ضربه زدن شدید و خطرناک امتیاز منفی -۳ امتیاز منفی

*کوشک ملقی

شرکت کنندگان به دو گروه تقسیم شده و به قید قرعه، تیم خرک و تیم پرنده را تشکیل میدهند. دو نفر از بازیکنان پرتوان تیم خرک، پشت به پشت خم شده و دست های هم را از میان پاهایشان میگیرند. فرد سوم نیز سر خود را میان پای این دو نفر قرار داده و بصورت نیم خیز زانو میزند.

این سه نفر حالت سکوی خرک را برای ملق زدن تیم مقابل ایجاد میکنند بازیکنان تیم پرنده به نوبت به سمت این سکو دویده، سر و دست های خود را روی کتف نفر نشسته میگذارند و ملق میزنند.

اگر هریک از نفرات نتواند ملق بزند تیم آنها بازنده شده و جای خود را با تیم خرک عوض میکنند. این بازی بنام مار و بالشتک نیز معروف است.

اعلام نتایج:

در دو زمان ۵ دقیقه ای برگزار میگردد

-انجام عملیات صحیح هر کدام ۱ امتیاز

-هر تیمی در زمان خود بتواند بیشتر این عملیات را انجام دهد امتیاز بیشتری خواهد گرفت .

-خراب کردن خرک و یا ضربه زدن به نفرات خرک امتیاز منفی دارد -۲ امتیاز منفی

*یه بر دویر

این بازی در محدوده مربع شکل یا مستطیل شکل به نام زمین بازی انجام می شود. حدود زمین بازی مشخص شده و بازیکنان به دو تیم یارکشی می شوند. اعضای یک تیم در سراسر زمین بازی پراکنده می شوند. اعضای تیم دیگر به صورت تک نفری و با حالت لی لی وارد زمین بازی شده و سعی در زدن (رساندن دست به بدن بازیکن تیم مقابل) بازیکنان تیم مقابل می کنند. در صورتی که از حالت لی لی خارج شوند سوخته و از بازی حذف می شوند. همچنین هر بازیکن یک دقیقه زمان دارد تیم حریف را لمس کندفدر غیر اینصورت از زمین خارج می شود. در صورتی که پای هر کدام از بازیکنان دو تیم از زمین بازی خارج شود آنها خواهند سوخت. بازی تا زدن آخرین نفر باقیمانده در زمین ادامه خواهد داشت. در این هنگام جای دو تیم با هم عوض می شود.

اعلام نتایج:

-زدن هر بازیکن داخل زمین ۲ امتیاز

-زدن همه بازیکن ها در زمان تعیین شده (۵دقیقه)علاوه بر امتیاز قبل ۱۰ امتیاز برای جابجایی

-خطا بازیکن مهاجم پا گذاشتن زمین یا خارج شده از محوطه (امتیاز منفی

-در زمان بازی تعویض بازیکن مهاجم بلامانع است

*دیدن فیلم بازی ها و توضیحات تکمیلی در کانال تلگرامی

[T.me/khomein_b_m](https://t.me/khomein_b_m)